

Pedagogisch beleid



kinderdagverblijf HET OPSTAPJE mei 2019

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	1
1 Pedagogische visie en doelen	2
1.1 Visie.....	2
1.2 Doelen.....	2
Liefdevolle verzorging	2
Emotionele veiligheid.....	2
Sociale competentie.....	2
Socialisatie	3
Persoonlijke competentie	3
2 Pedagogische doelen in de praktijk.....	4
2.1 Liefdevolle verzorging	4
2.2 Emotionele veiligheid.....	4
Wennen	4
Vertrouwen.....	5
Omgeving en programma	5
Contact tussen kind en pedagogisch medewerksters	5
2.3 Sociale competentie	5
2.4 Socialisatie	6
2.5 Persoonlijke competentie	6
2.6 Cognitieve ontwikkeling.....	6
Ontdekken.....	6
Stimuleren van het denken	7
De zintuigen	7
2.7 Taalontwikkeling	7
Taalaanbod.....	7
Taalvaardigheid pedagogisch medewerksters	8
Tweetaligheid.....	8
2.8 Motorische en lichamelijke ontwikkeling.....	8
Bewegen	8
Buiten spelen	8
Ontdekken van het lichaam	8
Grenzen.....	9
Praten over seksualiteit	9
Zindelijkheid.....	9
2.9 Creatieve ontwikkeling.....	9
3 Het volgen van de ontwikkeling	10
3.1 observeren.....	10
3.2 Mentorschap.....	10
3.3 Doorgaande leerlijn naar de basisschool	10

3.4 Signaleren	11
3.5 stappenplan opvallend en afwijkend gedrag	12
4 ouders	13
4.1 Het inschrijfgesprek	13
4.2 Het kennismakingsgesprek	13
4.3 Breng en haalcontacten	13
4.4 10-minuten gesprek.....	13
4.5 Ouderbijeenkomst	14
4.6 Informatieverstrekking	14
4.7 inspraak.....	14
4.8 Klachten	14
5 Organisatie	15
5.1 Horizontale stamgroepen	15
5.2 Samenvoegen van groepen	15
5.3 Twee stamgroepen	15
5.4 Leidster-kindratio.....	16
5.5 Leerlingen, stagiaires en vrijwilligers	16
5.6 Afwijken en handhaven van de leidster-kindratio	16
5.7 Extra dagdelen of dagen ruilen	16
5.8 vier-ogen en achterwacht.....	16
5.9 Openingstijden en dagprogramma	17
Nawoord	17

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Het Opstapje. Het doel van dit pedagogisch beleidsplan is u een beeld te geven van de pedagogische kwaliteit die wij nastreven.

Het plan is een belangrijk onderdeel van het totale kwaliteitsbeleid en is bestemd voor iedereen die direct of indirect bij het kinderdagverblijf betrokken is.

Omdat in een kinderdagverblijf de groepsleiding meestal uit vrouwen bestaat en vanwege de leesbaarheid is gekozen om voor de groepsleiding één woord, de vrouwelijke vorm 'pedagogisch medewerkster', te gebruiken. Waar pedagogisch medewerkster staat, kan ook pedagogisch medewerker gelezen worden. Als het over kinderen gaat, is gekozen voor de hij-vorm. 'Hij' kan vervangen worden door 'zij'. Niet altijd worden kinderen door hun ouders opgevoed. Als het woord 'ouders' gebruikt wordt, bedoelen we daarmee ook andere verzorgers die voor het kind de belangrijkste opvoeders zijn.

Inleiding

De kern van ons werk is zorgen voor goede opvang van kinderen zodat ouders zich met een gerust hart kunnen bezighouden met studie of werk. Onder goede opvang verstaan wij opvang in een fysieke en emotioneel veilige omgeving, die kinderen uitdaagt en verbondenheid met anderen schept. We willen aansluiten bij de wens van ouders het beste voor hun kind(eren) te willen.

Het pedagogisch beleidsplan biedt een kader voor het werk van pedagogisch medewerksters. Aan de orde komt de visie van het kinderdagverblijf op de opvoeding en de ontwikkeling van kinderen van 8 weken tot 4 jaar en wat dit betekent voor de werkwijze van pedagogisch medewerksters, het contact met ouders en de organisatie van het kinderdagverblijf. Bij de indeling van de hoofdstukken is ook deze volgorde aangehouden. Hoofdstuk 1 gaat in op de pedagogische visie en doelen. Hoofdstuk 2 gaat in op de concrete uitwerking van de visie en doelen. In dit hoofdstuk gaan we onder andere in op hoe wij de ontwikkeling van kinderen willen stimuleren. Hoofdstuk 3 gaat over het volgen van de ontwikkeling. In hoofdstuk 4 wordt beschreven hoe we het contact met ouders willen onderhouden. In hoofdstuk 5 staat beschreven hoe wij de uitgangspunten van dit pedagogisch beleidsplan in onze organisatie vorm gegeven hebben. Het pedagogisch beleid is een dynamisch plan dat regelmatig zal worden geëvalueerd en waar nodig veranderd en aangescherpt.



1 Pedagogische visie en doelen

1.1 Visie

Bij Het Opstapje gaan we ervan uit dat de wijze waarop een kind zich ontwikkelt, bepaald wordt door erfelijke factoren en door de omgeving. De omgeving waarin een kind opgroeit, bepaalt hoe de in aanleg aanwezige eigenschappen en talenten van het kind de kans krijgen om tot ontplooiing te komen.

In een mensenleven wordt nooit meer zoveel geleerd als in de eerste vier jaren. Ervaringen opgedaan in de eerste levensjaren vormen het kind en zij vormen de basis voor de ontwikkelingskansen in alle jaren daarna. Het is de periode waarin je leert te vertrouwen op de mensen in je omgeving. Het is de periode waarin je spelend de wereld ontdekt, je eigen mogelijkheden leert kennen en daarin de ander ontmoet. Het is de periode waarin je de taal leert, taal die nodig is om contact te maken en je te redden in de samenleving. Het Opstapje wil een bijdrage leveren aan de ontwikkeling door een klimaat te scheppen waarin het kind leert vertrouwen te hebben in zijn omgeving en in zich zelf. We willen een omgeving creëren die het kind stimuleert en uitdaagt om steeds een volgende stap in zijn ontwikkeling te maken.

Dit willen wij doen in het besef dat ouders de belangrijkste mensen zijn voor het kind en dat wij het vertrouwen van ouders waar moeten maken. Wij willen de kinderen opvoeden en verzorgen in samenspraak en in overleg met de ouders.

De omstandigheden waarin ouders hun kind groot brengen, zijn van invloed op de ontwikkelingskansen van kinderen. Niet alle ouders verkeren in de zelfde gunstige omstandigheden. Slechte behuizing, onvoldoende inkomen, een lage taalvaardigheid kunnen onmiskenbare grenzen voor ouders zijn.

De medewerkers van Het Opstapje hebben oog voor de omgeving waarin het kind opgroeit en zij houden daar rekening mee. Door de ligging van het kinderdagverblijf verwachten we kinderen van ouders met heel verschillende achtergronden en uit alle lagen van de samenleving. Wij zien deze verschillen als een verrijking en als een mogelijkheid om van elkaar te leren. We willen optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen creëren met extra aandacht voor kinderen die dit nodig hebben. Voor Het Opstapje betekent dit ook dat alle kinderen welkom zijn. We zullen steeds de afweging maken of plaatsing bij Het Opstapje het kind de meest optimale ontwikkelingskansen biedt. Voor een kind met een handicap kan soms gelden dat een andere, meer passende, vorm van opvang nodig is. Als we niet tot plaatsing overgaan, of we ontdekken tijdens de plaatsing dat het kind niet op het kinderdagverblijf gedijt, dan bieden we onze hulp aan bij het zoeken naar andere opvangmogelijkheden.

1.2 Doelen

Liefdevolle verzorging

We willen kinderen een liefdevolle verzorging geven die gericht is op het geestelijk en lichamelijk welbevinden. De fysieke omgeving willen wij zo inrichten dat kinderen zich behaaglijk voelen en zich in de brede zin van het woord gezond ontwikkelen.

Emotionele veiligheid

Wij willen dat kinderen zich thuis voelen; veilig en geborgen. Kinderen die zich veilig en geborgen voelen, staan open voor hun omgeving en zullen plezier beleven aan de dagelijkse rituelen zoals samen eten en drinken, naar bed gaan en het spelen op het kinderdagverblijf.

Sociale competentie

Kinderen maken deel uit van een groep. Wij willen kinderen de sociale vaardigheden en kennis bijbrengen die nodig zijn om in de groep en breder in de samenleving te functioneren. Wij willen dat kinderen verbondenheid ervaren met hun groepsgenootjes en de andere kinderen en volwassenen van de opvang.

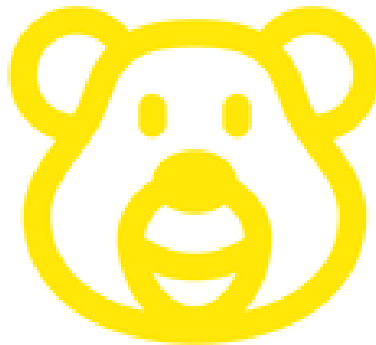
Socialisatie

Wij willen dat kinderen zich de waarden van onze democratische samenleving eigen maken. Dat betekent dat we naar elkaar luisteren, de inbreng van anderen serieus nemen en conflicten vreedzaam oplossen. De pedagogisch medewerkers laten moreel voorbeeldgedrag zien en stimuleren de ontwikkeling van de eigen verantwoordelijkheid.

Persoonlijke competentie

Door respect te tonen voor de eigenheid en de autonomie, door het zelfvertrouwen te versterken en actief de ontwikkeling te stimuleren willen we onze kinderen persoonlijke competentie laten ervaren en laten groeien.

In het volgende hoofdstuk staat per doel beschreven hoe ze terug te vinden zijn in ons dagelijks handelen.



2 Pedagogische doelen in de praktijk

2.1 Liefdevolle verzorging

Kinderen worden met aandacht en liefde verzorgd. Het begint met een kennismakingsgesprek waarin we ons goed op de hoogte stellen van alles wat we moeten weten om goed voor het kind goed te kunnen zorgen. We zorgen voor een goede overdracht naar collega's en ouders 1)

We bieden de aan ons toevertrouwde kinderen gezonde voeding, voldoende rust, en een fysiek veilige en hygiënische omgeving. Bij Het Opstapje krijgen de kinderen fruit en tussen de middag een warme maaltijd. We letten er op dat het kind alle benodigde voedingsstoffen binnen krijgt. We hanteren daarbij de schijf van vijf van het landelijk bureau voor de voeding. 2)

In het dagprogramma worden rust en activiteit op een verantwoorde wijze afgewisseld. Baby's volgen hun eigen slaap- en eetritme. 3)

Luiers worden regelmatig verschoond, in ieder geval meteen nadat een kind ontlasting heeft. Snottebellen vegen we zo snel mogelijk weg. Kinderen mogen vies worden, maar aan het einde van de dag, voordat ze aan tafel en in bed gaan, zijn ze schoon. Een schone omgeving waarin de kinderen spelen vinden we belangrijk.

Wat de veiligheid en de hygiëne betreft houden we ons aan de normen zoals die zijn opgesteld door het landelijk centrum voor hygiëne en veiligheid. Vaak gaan we nog een stapje verder. Enkele voorbeelden: Bij de ingang van het kinderdagverblijf staat een bak met overschoenen. Iedereen die naar binnen gaat, vragen we die aan te trekken, zodat de vloeren waar kinderen op spelen, schoon blijven. Bij de deur hebben we een vingerscan en een deurbel met camera zodat ongenode gasten niet naar binnen kunnen. In de groepen en in de slaapkamers hangen camera's. Bij twijfel over het handelen van medewerkers of anderen die op de groep aanwezig zijn, kunnen we de beelden terugzien. 4)

De pedagogisch medewerkster houdt de gezondheid van het kind in de gaten. Er zijn regels opgesteld over zieke kinderen. De ouders worden hierover in het ouderboekje geïnformeerd. Ook wordt, indien van toepassing, het gebruik van medicijnen besproken en vastgelegd. Met betrekking tot ongevallen, vermoeden van mishandeling en huiselijk geweld heeft Het Opstapje protocollen opgesteld. 5)

Bij goede zorg hoort ook een stappenplan (hoofdstuk 3) dat beschrijft wat wij doen als het niet zo goed met een kind gaat.

2.2 Emotionele veiligheid

Hechting, vertrouwdheid, veiligheid en geborgenheid zijn de belangrijkste ingrediënten voor een evenwichtige sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarom doen de pedagogisch medewerkers moeite om een goede band met het kind te krijgen.

Wennen

Als een kind voor het eerst naar het kinderdagverblijf gaat, is dat voor het kind en de ouder vaak een grote stap. Vaak is het voor ouder en kind de eerste keer dat ze niet bij elkaar zijn. Bij het kennismakingsgesprek met de pedagogisch medewerkers en de ouder(s) wordt uitgebreid stil gestaan bij de gewoonten van het kind. We doen ons best om de opvang en thuis goed op elkaar af te stemmen. Wij zullen steeds met de ouder overleggen hoe we het kind in die eerste wenperiode het beste kunnen benaderen. Een vertrouwde knuffel van thuis mee, kan het kind helpen tijdens het wennen. Ook voor de overgang naar een volgende groep heeft Het Opstapje een wenbeleid.

- 1) Zie ' het kennismakingsgesprek' het 'overdrachtsformulier' en de 'zo zijn wij'-mappen
- 2) Nadere uitwerking in het voedingsbeleid
- 3) Voor het dagprogramma zie hoofdstuk 3 van dit pedagogisch beleid
- 4) Voor meer informatie lees ons veiligheids- en hygiënebeleid
- 5) Het Opstapje hanteert de meldcode kindermishandeling die door de brancheorganisatie is opgesteld. .

Vertrouwen

Als het kind eenmaal gewend is, zal het zich steeds meer open stellen voor wat er in de groep gebeurt en zal het op ontdekkingstocht gaan. De pedagogisch medewerkers stimuleren dat en moedigen de kinderen aan om zelfredzaam en zelfstandig te zijn.

Omgeving en programma

Kinderen hebben een overzichtelijke voorspelbare omgeving nodig. Er is een dagprogramma waarin steeds dezelfde rituelen en gewoonten terugkomen. Ook de ruimtes die overzichtelijk, gezellig, warm, vrolijk en schoon zijn, dragen bij aan een gevoel van welbehagen. Wij willen kinderen het saamhorigheidsgevoel meegeven dat hoort bij het deel uitmaken van een groep. Daarom wisselen in het programma het vrije spel en de groepsactiviteiten elkaar af.

Contact tussen kind en pedagogisch medewerkers

De belangrijkste voorwaarde waardoor kinderen zich veilig en vertrouwd voelen, zijn pedagogisch medewerkers die de kinderen begrijpen, steunen, respecteren en accepteren. Om het ik-gevoel en het zelfvertrouwen te bevorderen, benaderen de pedagogisch medewerkers de kinderen positief. Dit doen zij door:

- Sensitief en responsief op kinderen te reageren. Medewerkster zijn gevoelig voor de signalen van het kind en reageren daar adequaat op. Zij spelen in op de individuele behoeftes van elk kind.
- Er van uit te gaan dat elk kind zich in zijn eigen tempo en zich op zijn eigen manier ontwikkelt.
- Het kind te accepteren zoals hij is.
- Emoties van het kind te accepteren. Als een kind verdrietig is, mag hij daarom huilen. De pedagogisch medewerkers kijken hoe een kind uiting wil geven aan zijn emoties. Wil het kind praten, getroost of geknuffeld worden of juist met rust gelaten worden. De medewerkers geven het kind de ruimte en benoemen zijn emoties, waardoor hij zijn eigen gevoelens leert kennen en accepteren.
- Het kind complimentjes te geven voor zijn werkjes en zijn gedrag.
- Interesse te tonen, vragen te stellen en aandacht te besteden aan- en mee te leven met de persoonlijke verhalen van het kind.
- Het kind te stimuleren eigen keuzes te maken.
- Het kind te leren om zijn grenzen aan te geven.
- Respect te tonen voor de lichamelijke integriteit. Het kind geeft aan of- en hoe het aangeraakt wil worden.
- Het kind te stimuleren om voor zich zelf op te komen.

2.3 Sociale competentie

- Door de omgang met leeftijdgenootjes groeit het besef dat de ander ook een 'ik' is met gevoelens en ideeën. Kinderen maken deel uit van een groep. Daardoor leren ze samen te spelen, speelgoed te delen en op elkaar te wachten. De pedagogisch medewerkers helpen de kinderen om zich sociale kennis en vaardigheden eigen te maken. Dit doen zij door:
- Kinderen te leren communiceren met elkaar: "Zouden we het aan iemand kunnen vragen? Vraag maar of Ilse je helpt met opruimen".
- Vriendschappen te stimuleren, door te benoemen dat kinderen vrienden zijn of door ze iets samen te laten doen.
- Gevoelens te verwoorden en kinderen te laten vertellen wat hen bezig houdt.
- Leren luisteren naar elkaar en aandacht te hebben voor elkaar.
- Kinderen te leren elkaar te helpen als daar om gevraagd wordt, maar ook door zelf hulp aan te bieden.
- Gezamenlijk te eten en te wachten met eten totdat iedereen wat op zijn bord heeft.

- Samen spelen te stimuleren door activiteiten met elkaar te doen, zoals kringspelletjes en dansen.
- Kinderen te betrekken bij de groepsactiviteiten
- Hoeken in de groepsruimte te maken, die uitnodigen tot delen en samen spelen.
- Conflicten met elkaar zoveel mogelijk zelf te laten oplossen en te bemiddelen bij conflicten waar kinderen zelf niet uitkomen.
- Grenzen aan te geven. Bijvoorbeeld dat fysieke oplossingen zoals slaan, bijten en knijpen niet geaccepteerd worden.
- In te grijpen bij een ongelijk conflict, bijvoorbeeld tussen een groot en een klein kind.
- De kinderen te leren hun grenzen aan te geven en elkaar te corrigeren.
- De kinderen te leren elkaar te respecteren. Iedereen is anders, heeft eigen wensen en behoeften. Pedagogisch medewerkers wijzen kinderen daarop, leren kinderen naar elkaar te luisteren en rekening te houden met elkaar. Zij geven zelf het goede voorbeeld.

2.4 Socialisatie

Kinderen weten niet uit zich zelf hoe het hoort. Regels en het goede voorbeeld helpen de kinderen zich sociaal acceptabel te gedragen. De regels waar wij ons zelf en de kinderen aan houden zijn:

- We luisteren naar elkaar
- We respecteren elkaars grenzen
- We gebruiken geen geweld
- We vloeken en schreeuwen niet
- We gaan zorgvuldig met onze omgeving en het materiaal om
- We houden de ruimte schoon, we ruimen samen op en we maken niets moedwillig kapot.
- We pakken geen dingen van elkaar af.

De pedagogische medewerkster is een belangrijk voorbeeld en een spiegel voor het kind. Het kind zal het gedrag van de pedagogische medewerkster overnemen. De pedagogische medewerkster dient zich hiervan bewust te zijn. Belangrijke waarden als integriteit en respect voor elkaar is een onderdeel van de opvoedingsvisie van het kinderdagverblijf. De pedagogisch medewerkster dient deze waarden als vanzelfsprekend na te leven. Dit betekent dat zij actief ingrijpt, bijvoorbeeld door corrigeren, vragen stellen, uitleggen etc. Rustig en consequent zijn, goed luisteren naar het kind door vragen te stellen en uit te leggen zijn in dergelijke situaties passende reacties van pedagogisch medewerkers.

Wij zijn van mening dat het goede voorbeeld en het belonen van goed gedrag de beste manier is om het kind gewenste omgangsvormen aan te leren. 'Straf' geven, is iets wat we niet te vaak willen doen, maar soms is het nodig. De wijze van aanspreken en 'straffen' moet passen bij de leeftijd van het kind. Wanneer het kind na een waarschuwing nog niet luistert, moet hij voor een korte tijd zitten.

2.5 Persoonlijke competentie

Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. De pedagogisch medewerkers houden, daar rekening mee, dwingen niet, stimuleren de zelfstandigheid en het maken van eigen keuzes. De pedagogisch medewerkers stimuleren actief de ontwikkeling van alle kinderen. Aan de hand van de verschillende ontwikkelingsgebieden, wordt beschreven hoe de pedagogisch medewerkers dit doen.

2.6 Cognitieve ontwikkeling

Ontdekken

Het kinderdagverblijf heeft een rijk en gevarieerd aanbod aan activiteiten en spelmaterialen. Er wordt gespeeld in hoeken die uitdagend zijn ingericht en het kind uitnodigen om te fantaseren en te

ontdekken. Inrichting, materialen en activiteiten zijn afgestemd op de leeftijd en worden overzichtelijk gepresenteerd.

Stimuleren van het denken

Er is een evenwicht tussen vrij en (be)geleid spelen. Vooral het geleide spel geeft pedagogisch medewerkers de mogelijkheid kinderen te prikkelen tot nadenken. Zij kan bewust 'problemen' oproepen waarvoor een oplossing gezocht moet worden. Bijvoorbeeld: Er zitten te weinig koekjes in de koektrommel om iedereen een koekje te geven, wat kunnen we nu doen? Geleide groepsactiviteiten bieden de pedagogisch medewerkers ook de gelegenheid om bepaalde begrippen bij te brengen, zoals de kleuren of door een verstopspel te spelen begrippen als 'in', 'op', 'boven' en 'onder' aan te leren. Begeleid spelen, gebeurt als pedagogisch medewerkers mee spelen tijdens het vrije spel. Zij doen dit regelmatig om het spel op een hoger niveau te brengen.

De zintuigen

Omdat kennis op de leeftijd tussen 0 en 4 jaar verkregen wordt door directe zintuigelijke ervaringen, letten de pedagogisch medewerkers er op dat alle zintuigen geprikkeld worden. Bijv. door de kinderen bewust te laten luisteren naar muziek en geluiden, door zelf muziek te maken, door het verschil tussen harde en zachte geluiden te laten horen en ze zelf te maken. Door kinderen te laten spelen met zand, water en klei wordt de tastzin gestimuleerd. Pedagogisch medewerkers laten kinderen het verschil tussen hard, zacht, ruw, glad, warm, koud enz. voelen. Door kinderen te laten proeven en ruiken, leren ze dat bijvoorbeeld fruit zoet en chips zout is of dat zeep en bloemen een beetje hetzelfde ruiken.

2.7 Taalontwikkeling

Taal en denken zijn nauw met elkaar verbonden. Het kind heeft taal nodig om zijn ervaringen te verwoorden. Hoe meer woorden het kind tot zijn beschikking heeft, hoe beter het in staat is om over allerlei zaken na te denken. Herhaling is belangrijk. Door de vaste routines in het dagprogramma en door met thema's te werken, worden bepaalde woorden vaak herhaald. Er wordt gewerkt met het voorschoolprogramma Kiki, waarmee structureel en thematisch aan de uitbreiding van de woordenschat gewerkt wordt.

Ook de sociaal-emotionele en de taalontwikkeling hebben veel met elkaar te maken. De belangrijkste voorwaarde om taal te leren is communicatie. Als de omgeving veilig en uitnodigend is, wordt de taal gemakkelijker geleerd.

Taalaanbod

De pedagogisch medewerkers houden rekening met het niveau van de taalontwikkeling door te spreken in korte en duidelijke zinnen, door een duidelijke uitspraak en een langzaam tempo. Door correct taalgebruik geven zij het kind het goede voorbeeld.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een rijk en gevarieerd taalaanbod. Door gevarieerd spelmateriaal en activiteiten aan te bieden en de ruimte zo in te richten dat deze uitnodigt tot verschillende activiteiten, stellen pedagogisch medewerkers kinderen in de gelegenheid de ervaringswereld uit te breiden. Het opdoen van ervaringen is belangrijk voor de vorming van concepten en een voorwaarde om de woordenschat uit te breiden. Dit gebeurt als ervaringen die het kind opdoet ook door taal begeleid worden. Pedagogisch medewerkers spelen mee, benoemen wat het kind doet en waarneemt, stellen vragen, doen suggesties enzovoort. De medewerkers zorgen ervoor dat zij met alle kinderen contact maken.

Op het kinderdagverblijf wordt taal op veel verschillende manieren aangeboden; spelletjes, liedjes, opzegversjes, voorlezen uit prentenboeken, rollenspelen, poppenkast enz. Herhaling en visualisatie zijn belangrijke ingrediënten om de taal te leren en is vooral voor kinderen waar thuis geen Nederlands

wordt gesproken belangrijk. Pedagogisch medewerkers laten de kinderen zien wat gezegd wordt en zeggen wat gezien wordt.

Taalvaardigheid pedagogisch medewerkers

Bij een goed taalaanbod hoort dat de pedagogisch medewerkers de Nederlandse taal goed beheersen. Bij het aannemen van personeel is een goede beheersing van de Nederlandse taal een selectie criterium.

Tweetaligheid

Voor de kinderen waar thuis geen Nederlands gesproken wordt, is het belangrijk dat zij de Nederlandse taal vaak horen en dat zij op het kinderdagverblijf de Nederlandse taal horen. Daarom wordt er op het kinderdagverblijf Nederlands gesproken. Van deze regel wordt alleen afgeweken als het om wille van een goede communicatie niet anders kan.

2.8 Motorische en lichamelijke ontwikkeling

Bij de motorische en lichamelijke ontwikkeling gaat het om het leren kennen van het eigen lichaam en de mogelijkheden en de beperkingen ervan. Van alle ontwikkelingen die het kind de eerste jaren doormaakt, is die van de toenemende lichaamsbeheersing de meest duidelijke. Is de prille baby motorisch totaal ongecontroleerd, na twee jaar kan het kind in principe gaan en staan waar het wil. Naarmate de lichamelijke zelfstandigheid toeneemt, wordt de drang tot onderzoeken en zelf uitproberen steeds groter. Het kind speelt als het ware met zijn eigen kunnen: evenwicht bewaren, tree voor tree een trap op, iets pakken, deuren openen, ergens opklimmen en weer afspringen.

De motorische ontwikkeling is erg belangrijk voor het verkrijgen van zelfvertrouwen en zelfstandigheid. Vooral het het leren lopen betekent zelfstandigheid, vrijheid en ruimte-ervaring opdoen.

Bewegen

In een tijd waarin bij steeds meer kinderen overgewicht en bewegingsarmoede geconstateerd wordt is het extra belangrijk dat wij er op letten dat kinderen voldoende mogelijkheden krijgen om zich te bewegen. Op het kinderdagverblijf krijgen kinderen de gelegenheid om in een veilige omgeving hun fysieke grenzen te verleggen. Het dagverblijf beschikt over een buitenruimte en een ruime hal waar gerend, gefietst, gedanst, met de bal gespeeld enz. kan worden. Als het weer het even toelaat, zullen we met de kinderen naar buiten gaan.

Jonge kinderen hebben van nature veel plezier in bewegen. De pedagogisch medewerkers ondersteunen en stimuleren dat, door bewegingsactiviteiten aan te bieden die de kinderen aanspreken. In elke groep zijn geschikte spelmaterialen aanwezig. De pedagogisch medewerkers houden rekening met de natuurlijke drang van kinderen om te bewegen door ze tijdens het zingen bewegingen te laten maken, door de kinderen niet te lang achter elkaar aan een tafel of in de kring te laten zitten.

Buiten spelen

Buiten spelen is voor een gezonde lichamelijke ontwikkeling goed. Bij Het Opstapje gaan we, behalve bij regen en extreme kou of hitte, iedere dag met de kinderen naar buiten.

Ontdekken van het lichaam

Baby's zijn vooral bezig met het ontdekken van hun lichaam. Dreumesen experimenteren met alles wat ze met hun lichaam kunnen doen. Peuters zijn heel nieuwsgierig naar hun lijf en raken geïnteresseerd in andere kinderen. Het is begrijpelijk dat dit in het spel naar voren komt. Er wordt doktertje gespeeld of vader en moedertje. De kinderen kennen geen schaamte. Het gaat om ontdekken en

nieuwsgierigheid en het heeft niets te maken met wat een volwassene ervaart op het gebied van seksualiteit.

Grenzen

Belangrijk is dat het kind het gevoel heeft open te kunnen zijn in zijn spel. De natuurlijke nieuwsgierigheid en het ontdekken van het lichaam moet niet omgeven worden door een sfeer van geheimzinnigheid. Wel willen we het kind leren dat je sommige dingen niet in het openbaar, op het kinderdagverblijf doet. Net zoals je een kind leert niet in zijn neus te peuteren, willen we het kind ook leren niet aan zijn geslachtsdelen te zitten in het bijzijn van anderen. Niet omdat het slecht is, maar omdat het privé is. Dat geldt ook voor het spelen van 'seksueel getinte' spelletjes.

Als de pedagogisch medewerkers het zien, zullen ze er rustig op reageren en de kinderen afleiden.

Praten over seksualiteit

Peuters hebben enorm veel vragen over alles om hen heen, ook over hun lichaam, soms ook over waar baby's vandaan komen en seksualiteit. We willen als kinderen vragen hebben, in onze antwoorden rekening houden met de wensen, normen en waarden van ouders. Soms stelt de pedagogisch medewerkster een tegenvraag om te checken wat het kind al weet. Vaak zoeken kinderen alleen maar een bevestiging van dat wat ze ergens gezien of gehoord hebben. De antwoorden moeten passen bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Als we niet direct een antwoord kunnen of willen geven, zullen we zeggen dat we het even aan papa of mama moeten vragen. Vervolgens overleggen we met de ouders hoe zij willen dat we met de vraag omgaan.

Zindelijkheid

Als een kind er rijp voor is, wordt op verzoek van ouders of op initiatief van de pedagogisch medewerkster begonnen met de zindelijkheidstraining. Kinderen worden gestimuleerd, maar niet geforceerd om van het toilet gebruik te maken.

2.9 Creatieve ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk dat kinderen de gelegenheid krijgen om, door creatieve activiteiten zoals dans, drama, muziek, tekenen schilderen of kleien, zich te uiten. Creatieve vaardigheden zijn belangrijk voor de cognitieve ontwikkeling van het kind. Creativiteit vergroot het probleemoplossend vermogen van het kind.

De pedagogisch medewerkers geven de kinderen de ruimte om hun creativiteit te ontdekken door ze kennis te laten maken met verschillende materialen en de mogelijkheden daarvan. Experimenteren is belangrijker dan het resultaat. Kinderen mogen zelf invulling geven aan de 'werkjes', hoeven niet binnen de lijntjes te tekenen of de 'juiste' kleuren te gebruiken. Het gaat om het creatieve proces. De pedagogisch medewerkers bieden verschillende materialen en activiteiten die geschikt zijn voor de leeftijdsgroep.

3 Het volgen van de ontwikkeling

Als we kinderen in hun ontwikkeling willen begeleiden en stimuleren, is het nodig elk kind via systematische observatie te volgen. Bij Het Opstapje gebeurt dit. Er wordt gebruik gemaakt van de 'KIIK' observatielijsten. Met 3 jaar en 9 maanden wordt er een overdrachtsdocument voor de basisschool ingevuld. Als er zorgen over de ontwikkeling zijn, zullen wij de school voorstellen een mondelinge overdracht te doen. Wij dragen alleen gegevens van kinderen over met medeweten van ouders en bij voorkeur met hun toestemming.

3.1 observeren

Het observeren van kinderen heeft tot doel, het volgen van de ontwikkeling, zodat pedagogisch medewerkers met hun groepsactiviteiten en in de individuele begeleiding aan kunnen sluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Pedagogisch medewerkers geven extra ondersteuning aan kinderen die dit nodig hebben.

Er zijn verschillende manieren van observeren. Als pedagogisch medewerkers contact hebben met een kind, zijn ze tegelijkertijd aan het observeren. Door de dagelijkse omgang merken pedagogisch medewerkers op hoe de ontwikkeling van het kind verloopt. Op elke groep worden kindbesprekingen gehouden, die gaan over de totale ontwikkeling en het welbevinden van ieder kind. Naast de spontane observaties maken we gebruik van bestaande observatielijsten. Bij Het Opstapje wordt gewerkt met het kindvolgsysteem KIIK. Zij volgen de taalontwikkeling, de motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. De 'kijk'lijsten worden ingevuld volgens het leeftijdschema. Eén keer in het half jaar vindt a.h.v. de observatielijst met de ouder een 10-minutengesprek plaats over hoe het met het kind op de groep gaat.

3.2 Mentorschap

Alle kinderen krijgen een mentor toegewezen. De mentor is altijd een leidster die minimaal 1 dag per week het desbetreffende kind ziet. De mentor volgt de ontwikkeling van het kind dat haar is toegewezen, houdt 10-minutengesprekjes met de ouders en zorgt voor de overdracht naar een volgende groep of de basisschool. De ouder hoort tijdens het kennismakingsgesprek wie de mentor van het kind wordt. Dit wordt genoteerd op het intakeformulier. Op het intakeformulier wordt ook genoteerd wanneer er een 10- minutengesprek is gepland en wanneer dit daadwerkelijk plaats heeft gevonden. Als het gesprek wel ingepland is, maar niet heeft plaatsgevonden, wordt genoteerd wat daar de reden van is.

3.3 Doorgaande leerlijn naar de basisschool

In het belang van het kind is het belangrijk dat er een doorgaande leerlijn naar de basisschool plaats vindt. Door al van tevoren een goede overdracht naar de basisschool te doen, kan uw kind een goede begeleiding krijgen. De leerkracht van uw kind is dan op de hoogte van een eventuele achterstand en eventuele instanties waar u mee samenwerkt. Ook is het mogelijk om te kijken of de desbetreffende basisschool wel past bij het kind. Om een zo goed mogelijke overdracht naar de basisschool te waarborgen, zorgen de PM'ers van de peutergroep ervoor dat er op de leeftijd van 3 jaar en 9 maanden een overdrachtsdocument wordt ingevuld. Deze wordt naar de desbetreffende school gestuurd met toestemming van de ouder(s).

Mochten er zorgen zijn omtrent een kind dan kan er ook voor gekozen worden om een mondelinge overdracht naar de basisschool plaats te laten vinden.

3.4 Signaleren

Als pedagogisch medewerkers merken dat het kind zich opvallend of vertraagd ontwikkelt of zij hebben anderszins zorgen, dan ondernemen zij daar actie op. Het Opstapje heeft daartoe een stappenplan opgesteld. Dit stappenplan staat beschreven in paragraaf 3.4 van dit hoofdstuk.

Wij vinden het onze taak om opvallend of afwijkend gedrag van kinderen te signaleren. Bij plaatsing is meestal niet bekend dat er 'iets' is met een kind. Wanneer dit echter het geval is, is de kans groot dat de pedagogisch medewerkers het signaleren. Doordat zij voortdurend met de kinderen bezig zijn, krijgen zij een aardig beeld van hoe ieder kind zich in de groep gedraagt en hoe het gedrag is ten opzichte van andere kinderen en volwassenen. Ze weten uit ervaring dat er grote verschillen zijn tussen kinderen van een bepaalde leeftijd, maar weten ook wanneer bepaald gedrag afwijkt van het normale ontwikkelingspatroon. Ook weten zij welk gedrag voor een bepaald kind 'normaal' is en wanneer een kind uit zijn normale doen is.

Wanneer er sprake is van opvallend of afwijkend gedrag wordt de procedure gevolgd die in de volgende paragraaf beschreven staat en meer uitgebreid in ons zorgplan.

We hechten veel belang aan de privacy en de samenwerking met ouder(s), daarom wordt informatie over het kind aan derden verstrekt met medeweten en bij voorkeur met toestemming van ouders.

Het komt voor dat samenwerking met de ouder(s) niet mogelijk is, bijvoorbeeld wanneer de ouders bepaald gedrag niet herkennen en zij geen hulp willen vragen. In het belang van het kind zullen wij al onze mogelijkheden benutten om zo goed mogelijk te helpen. Dat kan ook door ondersteuning te vragen bij de omgang met het kind op de groep. Maken wij ons ernstig zorgen over een kind, bijvoorbeeld bij een vermoeden van kindermishandeling, seksueel misbruik of wanneer een kind getuige is van huiselijk geweld, dan vinden we, dat wij voor het kind moeten spreken. Dat kan betekenen dat we afzien van het overleg met ouders en/of hun toestemming om hulp van buitenaf in te schakelen. Bij een vermoeden van kindermishandeling, seksueel misbruik en/of het getuige zijn van huiselijk geweld hanteren we een stappenplan, gebaseerd op de meldcode huiselijk geweld.

3.5 stappenplan opvallend en afwijkend gedrag

Uitgangspunt in het stappenplan is het belang van het kind. Wanneer er sprake is van opvallend of afwijkend gedrag wordt de volgende procedure gevolgd.

1. Signaleren

De pedagogisch medewerkster vangt signalen op. Zij overlegt met haar collega over wat zij gezien heeft en gaat na of haar collega de signalen herkent. Tijdens het halen en brengen spreekt de pedagogisch medewerkster met de ouder over wat haar is opgevallen en informeert zij naar hoe het kind thuis is.

2. Verhelderen

Als de zorg blijft, wordt de pedagoog ingeschakeld. Door te observeren proberen we zo duidelijk mogelijk te krijgen wat er opvalt aan het gedrag van het kind en waardoor het gedrag lijkt af te wijken van het normale patroon.

3. Plan van aanpak

In overleg met collega en pedagoog wordt een plan van aanpak gemaakt. Er kan wat extra aandacht aan het kind worden besteed. Er wordt een inschatting gemaakt van de extra hulp die kind en/of ouders nodig zouden kunnen hebben. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek om te overleggen of zij het geconstateerde gedrag herkennen. Wanneer dat zo is, kunnen er afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld over het inschakelen van externe hulp.

4. Handelen

De afspraken zoals die met de ouders en in het plan van aanpak gemaakt zijn worden uitgevoerd.

5. Evaluatie

Na een paar weken wordt in het overleg tussen pedagoog en pedagogisch medewerkster geëvalueerd. Met de ouders wordt besproken of de aanpak thuis en op het kinderdagverblijf tot verbeteringen heeft geleid en of eventuele hulpverlening effect heeft. Misschien moet de aanpak bijgesteld worden.

6. Terugkoppeling en nazorg

We blijven alert op de signalen van het kind. Er wordt steeds teruggekoppeld naar de ouder(s) en zo nodig ook naar de hulpverlenende instantie. Indien nodig wordt een aantal stappen herhaald.

4 ouders

Ouders zijn een constante factor in het leven van kinderen, en zijn in hoge mate bepalend voor de ervaringen die kinderen in hun eerste levensjaren opdoen. De wensen en verwachtingen van ouders ten aanzien van het kinderdagverblijf willen we betrekken in ons beleid.

Als kinderdagverblijf hebben we te maken met verschillende opvoedingsstijlen van ouders, dus ook verschillen in wat ouders belangrijk vinden en van het kinderdagverblijf verwachten. Respect voor de ouder(s) en diens (culturele) achtergrond, de keuzes, gewoontes, het gedrag en de hun opvoedingsideeën vinden wij belangrijk. Respect is niet hetzelfde als het altijd met elkaar eens zijn of allebei op dezelfde manier het kind benaderen. Wij vinden het belangrijk om met de ouder(s) in gesprek te gaan over de opvoeding thuis, het kinderdagverblijf en de wederzijdse verwachtingen. Daar zijn verschillende mogelijkheden en vaste momenten voor.

4.1 *Het inschrijfgesprek*

Het inschrijfgesprek wordt gedaan door de leidinggevende van het kinderdagverblijf. Tijdens het inschrijfgesprek krijgen de ouders informatie over het dagverblijf. Een vast onderdeel van het inschrijfgesprek is de vraag wat de ouder(s) verwachten van het kinderdagverblijf. Met de ouder(s) wordt besproken op welke manier het dagverblijf aan de verwachtingen kan voldoen.

4.2 *Het kennismakingsgesprek*

Als het kind geplaatst wordt, volgt er een kennismakingsgesprek met de pedagogisch medewerksters. De pedagogisch medewerkster informeert naar de bijzonderheden van het kind en noteert die. In dit gesprek krijgen de ouders ook informatie over hoe het er op de kinderopvang en in de groep aan toe gaat.

4.3 *Breng en haalcontacten*

Tijdens het brengen en halen van de kinderen is er voor ouders en pedagogisch medewerksters de gelegenheid om elkaar op de hoogte te houden en vragen te stellen. Als de pedagogisch medewerksters van een ouder weten dat een kind bijvoorbeeld slecht geslapen heeft of bezig is met zindelijk worden, dan kan daar rekening mee gehouden worden. De pedagogisch medewerksters gebruiken de breng- en haalcontacten om informatie te geven over wat er speelt op het kinderdagverblijf. Dat kan een uitstapje naar de bibliotheek zijn, hoe het sinterklaasfeest gevierd wordt enzovoort. Als een ouder of de pedagogisch medewerkster uitgebreider over een kind willen praten, kan er altijd een afspraak gemaakt worden.

4.4 *10-minuten gesprek*

Ouders worden elk half jaar uitgenodigd voor een 10-minutengesprek. De gesprekken worden gevoerd aan de hand van de ingevulde observatielijsten. Als er zorgen over een kind zijn, zullen we dat zo snel mogelijk bespreken en niet wachten tot er een 10-minutengesprek is. Als een kind naar de basisschool gaat, wordt ook een observatielijst ingevuld. De observatielijst sturen we naar de basisscholen waar de meeste kinderen van Het Opstapje naar toe gaan of de ouder krijgt het mee en zij zorgen ervoor dat de observatielijst wordt overgedragen. Er is dan ook een gesprekje met de ouders, hun toestemming wordt gevraagd. Als er zorgen zijn rondom een kind, wordt er een mondelinge overdracht naar de basisschool gedaan.

4.5 Ouderbijeenkomst

Minimaal één maal per jaar wordt er een ouderavond gehouden. Doel van de avonden is om wederzijds, dagverblijf en ouders, ervaringen, informatie en ideeën uit te wisselen over opvang, verzorging en opvoeding.

4.6 Informatieverstrekking

Ouders zijn behalve medeopvoeders ook klanten die kwaliteit verwachten. Wij streven naar heldere en toegankelijke informatie die ouders een goed beeld verschaffen over wat het kinderdagverblijf te bieden heeft. De pedagogisch medewerkers informeren de ouders over de verzorging, opvoeding en activiteiten van de kinderen. Het management informeert de ouders over het te voeren beleid op alle wettelijk vast gestelde onderwerpen. Ouders hebben recht op inzage in alle door Het Opstapje vastgestelde beleid dat direct en indirect betrekking heeft op de opvang van hun kind(eren).

4.7 inspraak

Ouders zijn belanghebbenden, willen voor hun kind het beste en zien graag hun ideeën en wensen gerealiseerd. Daarom is het van belang dat de stem van ouders gehoord wordt. Wij bieden ouders de gelegenheid om mee te praten en te denken over beleid en werkwijze. Formeel door ze uit te nodigen plaats te nemen in de oudercommissie; informeel doordat we laten merken dat wij de mening van ouders op prijs stellen en openstaan voor suggesties en kritiek.

4.8 Klachten

In het geval een ouder niet tevreden is, horen wij dat graag. Mocht een ouder er met de pedagogisch medewerkster of met de manager niet uitkomen, dan heeft het Opstapje een klachtenprocedure.

Ouders mogen er vanuit gaan dat hun klacht serieus wordt genomen. Het Opstapje is aangesloten bij de geschillencommissie kinderopvang en peuterspeelzalen. Als een ouder niet tevreden is over de wijze waarop een klacht door ons behandeld is, kan de ouder hier terecht:

www.degeschillencommissie.nl/consumenten

Postadres:
Postbus 90600
2509 LP Den Haag

Bezoekadres:
Bordewijklaan 46
2591 XR Den Haag

Telefoon: 070-3105310. Op werkdagen van 9.00 tot 17.00

5 Organisatie

5.1 Horizontale stamgroepen

De kinderen die bij Het Opstapje opgevangen worden, verblijven in een vaste stamgroep met 2, 3 of 4 vaste leidsters.

Er wordt gewerkt met horizontale groepen. Leeftijdgenootjes zitten bij elkaar in de groep.

Kinderen doorlopen verschillende ontwikkelingsstadia, de horizontale groepsopbouw is hier op ingericht. Dagprogramma, werkwijze, spelmateriaal, meubels, inrichting, vormgeving, activiteiten en spelaanbod zijn speciaal geselecteerd en toegespitst op deze verschillende ontwikkelingsstadia. Leidsters kunnen daardoor goed inspelen op het ontwikkelingsniveau van de kinderen en zich specialiseren in de bijzondere kenmerken en behoeften van de specifieke leeftijdscategorie.

Het Opstapje heeft 5 lokalen, die op dit moment allemaal bezet zijn. De 5 stamgroepen van Het Opstapje:

Rode Beren (2 tot 4 jaar)

Gele Beren (2 tot 4 jaar)

Oranje Beren (0 tot 2 jaar)

Groene Beren (0 tot 2 jaar)

Blaauwe Beren (0 tot 2 jaar)

5.2 Samenvoegen van groepen

Het samenvoegen van groepen gebeurt op de volgende momenten:

- Als er op 2 groepen volgens de wettelijke norm nog maar 1 leidster nodig is. De kinderen gaan dan met hun eigen leidster naar de groep van de collega die ook alleen is.
- Babygroepen voegen met elkaar samen.
- Peutergroepen voegen met elkaar samen.
- Aan het begin van de dag van 7.00u tot 8.00u.
- Tijdens de pauze van de leidsters en het slaapurtje van de kinderen van 12.30u tot 14.30u.
- Aan het einde van de dag tussen 18.00u en 19.00u.
- Tijdens schoolvakanties.

5.3 Twee stamgroepen

Soms maakt een kind gedurende een kortere periode gebruik van 2 stamgroepen. Bijvoorbeeld als een kind overgaat van de ene naar de andere groep. Het kind gaat dan op bepaalde dagdelen alvast wennen in de volgende groep.

Ook komt het voor dat er nog geen plek beschikbaar is voor alle dagdelen die de ouder wenst af te nemen. In beide gevallen komen wij met de ouder overeen dat het kind gedurende een van te voren vastgestelde periode in twee stamgroepen wordt opgevangen. De ouder tekent hiervoor een formulier. De periode duurt maximaal 3 maanden en de ouder tekent hiervoor.

5.4 Leidster-kindratio

Volgens huidige wettelijke normen hanteren we per groep de volgende leidster- kindratio:

Babygroepen (0 tot 2 jaar); 3 pm'ers 9 tot 11 kinderen
Peutergroepen (2 tot 4 jaar); 2 pm'ers tot 16 kinderen

5.5 Leerlingen, stagiaires en vrijwilligers

Het Opstapje is een maatschappelijk betrokken onderneming. Daarom stellen wij pedagogisch medewerksters in opleiding in staat om stage te lopen en is er onder voorwaarden de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen of een maatschappelijke stage te lopen. In het stageplan geven wij aan hoe we daar vorm aan geven.

5.6 Afwijken en handhaven van de leidster-kindratio

Afwijking:

Tussen 8.00u en 8.45 =	0,75
Tussen 12.30u en 14.30u =	2
Tussen 17.15u en 18.00u =	0,75
Totaal=	3 uur

Handhaving:

Tussen 8.45u en 12.30u=	3,75
Tussen 14.30 en 17.15u=	6,5
Totaal=	10,25 uur

5.7 Extra dagdelen of dagen ruilen

Het Opstapje vindt de opvang in de eigen groep met vaste leidsters belangrijk. Het inkopen van extra dagdelen of het ruilen van dagdelen is alleen mogelijk als het kind in de eigen stamgroep opgevangen kan worden namelijk als de wettelijke leidster- kindratio op de stamgroep niet overschreden wordt. In heel dringende gevallen kan er een uitzondering gemaakt worden. De ouder tekent voor akkoord dat het kind op de extra dagdelen in een andere stamgroep opgevangen wordt.

5.8 vier-ogen en achterwacht

Het Opstapje zorgt er bij het inroosteren van personeel voor dat er altijd 2 personen in het pand aanwezig zijn. Het regelen van een extra achterwacht is daarom niet van toepassing. Verder wordt gebruikt gemaakt van camera's.

5.9 Openingstijden en dagprogramma

Kindjes met één slaapje

- 9.30 uur fruit eten + water/sap drinken
- 11.30 uur brood eten + melk drinken
- 12.00 uur – 14.30 uur slapen
- 15.00 uur cracker/ontbijtkoek + water/sap drinken
- 16.30 uur water/sap drinken

Kindjes met twee slaapjes

- 9.30 uur fruit eten + water/sap drinken
- 10.00 uur tot 11.30 uur slapen
- 11.30 uur brood eten + melk drinken
- 14.00 uur cracker/ontbijtkoek + water/sap drinken
- 14.30 uur tot 16.00 uur slapen
- 16.30 uur koekje + water/sap drinken

Kindjes tot één jaar

- Flessen op basis van informatie van ouders
- Groente om 16.30 uur (potje)
- Boekje waarin staat hoe het dagpatroon is geweest.

Nawoord

Dit pedagogisch beleidsplan is niet klaar, omdat het op papier staat. Als leidraad voor het pedagogisch handelen vraagt het een continue toetsing aan de dagelijkse praktijk. Het Opstapje voorziet hierin door werkoverleggen en deskundigheidsbevordering te organiseren op alle onderwerpen die in het pedagogisch beleidsplan staan beschreven.